

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: Философски

Специалност:

Ф	Ф		0					
---	---	--	---	--	--	--	--	--

Философия, Психология

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

--	--	--	--

ЧАРЪТ НА ЧУДОВИЩАТА – ПОСМОДЕРНА ЕСТЕТИКА

ЕСТЕТИКА,

Специализиран курс

Преподавател: Гл. ас. д-р Петър Пламенов Станоев

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		
Извънаудиторна заетост	Реферат	да
	Доклад/Презентация	
	Научно есе	да
	Курсов учебен проект	
	Учебна екскурзия	да
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	да
Обща извънаудиторна заетост		
ОБЩА ЗАЕТОСТ		
Кредити аудиторна заетост		
Кредити извънаудиторна заетост		
ОБЩО ЕКСТ		

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Workshops {информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати)	10 %
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	
3.	Демонстрационни занятия	
4.	Посещения на обекти	
5.	Портфолио	
6.	Тестова проверка	
7.	Решаване на казуси	
8.	Текуща самостоятелна работа /контролно	
9.	Научно есе	90 %
10.		
11.		
12.	Изпит	

Анотация на учебната дисциплина:

“Чарът на чудовищата – посмодерна естетика” е специализиран курс, който си поставя за цел да уплътни, задълбочи и проследи в повече детайли най-съществените тенденции в естетическата мисъл от втората половина на ХХ-ти век и първото десетилетие на ХХI-ви век. Основно вниманието ще се съсредоточи върху теоретическите основи на естетика на постмодернизма – *постфройдизм, постструктурализъм, теория на деконструкцията.*

В курса се изследват естетическите идеи на такива мислители като М. Фуко, Р. Барт, Ж. Ф. Лиотар, Ихаб Хасан, В. Бениямин, Т. Адорно, Жил Делюз, Ф. Гатари, М. Мерло-Понти, Е. Левинас, Ж. Батай, Ж. Бодрияр, Ж. Дерида, Дж. Ватимо, Ал. Бадиу, Жан-Люк Нанси, Жак Рансиер и др.

От този ракурс ще се разкрие антикласическия идеен дух на естетиката на модернизма, постмодернизма и пост-постмодернизма като се изведат и ключовите идейни и методологически моменти – за изгубената аура, дехуманизирането, симулакрума, ироничния преврат и пародийната уравниловка, художествения шизоанализ, за текста затворената и отворена творба, интертекстуалността, смъртта на автора, отсъстващия автор и рецептивистката визия за актуалността на играта. Духът на посмодернизма и в естетически контекст запазва антидогматическата и критическата си енергия, той се явява своеобразна свободна и модулираща мисловна стратегия чрез която да се критикува всяка форма на строгата рационалност и да се разобличава всяка претенция за възможна систематичност.

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

По този начин ще се засегнат такива колкото общокутурни, философски, изкуствоведчески, толкова и естетически проблеми като ролята на изкуството в обществото и културата, масовата култура и масовия вкус, съотношението между антикласическо и пост-не-класическо както като научен така и като художествен метод.

В сравнителен аспект ще се изведе и осветли обема на понятия като модернизъм, постмодернизъм и пост-пост-модернизъм и ще се дискутира необходимостта от „назоваване” на явления, чиито обхват е колкото неясно очертан, толкова и заслепяващо актуален и способността на „-измите”, да конструират тенденции и да очертават влияния.

Не на последно място ще се обговорят актуалните явления около технообраза, виртуалната реалност, виртуалното тяло, новите медии, темата за гладкото и прозрачното, трансантиментализма, техниката на трансгресията и целенасочената дисморфофобия като основна трансформация на класическия канон на централното естетическо понятие „красиво” и сложния обрат по отношение на категорията „грозно” - основа на художествения и идеен преврат в постмодернисткото мислене. От тук и утвърждаването на редица нови форми, жанрове като пърформанс, акция, видео арт и художествено-естетически правила като интерактивността, създаваща и принципно новата дубликираща, но и независима среда на „виртуалния свят”.

Предварителни изисквания:
Очаквани резултати:

Задълбочаване и детайлизиране на познанията по най-значими естетически концепции, теми и художествени практики. Разбиране на идейното – теоретично и практическо взаимодействие между Философия, Изкуство и Култура. Студентите овладяват критически умения, придобиват по-широко поле за осмисляне на контекстуалните съотношения в културните процеси и изграждат способност критически да осмислят явленията и тенденциите в съвременното изкуство и отношението им към философската теория.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1.	Постмодернизъм и Модернизъм. Значение и обхват на термините. Криза на репрезентацията. Еволюция на ~ измите във Философия, Литература, Музика, Живопис и Архитектурата. Определението на Ихаб Хасан.	2
2.	Post mortem. Изкуството и естетиката след смъртта на изкуството и естетиката. Стълкновението между класическа –антикласическа естетика. Основни съвременни естетически теории: постмодернизъм и пост-постмодернизъм. Възможни ракурси към един необхватен хоризонт.	2
3.	Изгубената светлина. Аурата и творбата. От смъртта на Бога към смъртта на автора. Валтер Бениямин.	2
4.	Избледняването на реалността. Симулакрум. Жан Бодрияр.	2
5.	Паметник от усещания. Територия и детериториализиране. Методът на шизоанализа. Ризома. Радостта от различието Жил Делюз и Феликс Гатари.	2
6.	Вкус и антивкус. Лошият вкус е най-добрият вкус. Масовия вкус и тълпата. Конsumerизъм. Уранос срещу оранус. Естетическият фетик на капитала - принадлежната стойност. Комическо без смях. Трагическо без сълзи.	2
7.	Лустро и пластмаса или как иронията се превръща в пародия. Техниката на деконструкцията. Жак Дерида.	2
8.	Очарованието на механизма. Дехуманизация и технокрация. Екстаз срещу технестаз. Естетика на технокултурата. Anima minima – Жан Франсоа Лиотар.	2
9.	Безплътното тялото. Силата на виртуалните тела. Плът и смисъл. От екзистенциализма на Сартр и Камю до „Согрус” на Жан-Люк Нанси.	2
10.	Обикновено и банално. Интересно и тайнствено. Грозно и непознато. Кич, попарт и масова култура. Ready made на Дюшан. Иконите на Уорхол.	2
11.	Трансгресия и концепт. Театър на жестокостта.	2

	Невъзможността на жанра невъзможността на творбата. Случайното като естетическа стратегия. Шок и шок-ценности.	
12.	Опит за негативна естетика. Ален Бадиу, Джани Ватимо.	2
13.	Нату/юр и натурално. Възможна ли е непарадоксална екоестетика. Природа и околна среда като естетическа ценност.	2
14.	Великолепие на възможното. Естетика на виртуалната реалност.	2
15.	Великата красота. Как се живее в панестетически посткапиталистически и панкосумерчески свят. Естетическият опимизъм Еманюел Левинас.	2

Форма на изпит

	Курсова работа
1.	Научно есе по предложена и одобрена тема, свързана с проблемното поле на курса.

Библиография

Основна:

На български и руски език

1. Аврамов, Д. Естетика на модерното изкуство, София, 1970.
2. Адорно, Т. Философия на новата музика, София, 1990.
3. Адорно, Т. Естетическа теория, София, 2002.
4. Ангелов В.. Изкуство&Естетика, София, 2005.
5. Ангелов, В., Смъртта на естетиката, София, 2004.
6. Аренд, Х. „Кризата в културата. Нейната обществена и политическа значимост”, в: сп. Панорама, тема на броя: Другият. Другостта, София, 1995.

7. Бадиу, Ален., Етика. Опит върху съзнанието за зло. София. 2004.
8. Бахтин, М., Въпроси на литературата и естетиката, София, 1983.
9. Бахтин, М. Философия на словесността, София, 1996.
10. Бел, Джулиан, Огледалото на света, София, 2009.
11. Бенямин, В. Художествена мисъл и културно самосъзнание, София, 1989.
12. Бенямин, В. Озарения, София, 2000.
13. Бодрийяр, Жан 2003, Прозрачността на злото, есе за екстремните явления (Превод Росица Ташева) стр. 218-234. В сп. Факел, брой 2-3/ 2003;
14. Бурдийо, П. Правилата на изкуството, София, 2004.
15. Ватимо, Дж. Краят на модерността, София, 2004.
16. Ворингер В., Абстракция и вчувстване, София, 1993.
17. Гадамер, Х.-Г. Актуалността на красивото, София, 2000.
18. Дворжак М., История на изкуството като история на духа, София.1977.
19. Делъоз, Жил. Различие и повторение, София, Критика и хуманизъм, 1999.
20. Делъоз Жил., и Феликс Гатари, Ризом, в. "Литературен вестник", бр.12/1995
21. Делъоз, Жил., Алиса, или езикът на парадоксите, сп. Език и литература, LI, 2 (1996), с. 107-113
22. Делъоз, Жил., Пруст и знаците: образът на мисленето, сп. Лектура : списание за европейските интелектуалци ISSN: 1310-6988 15 (1997), с. 50-52
23. Делъоз, Жил и Феликс Гатари, Желаетелите машини, сп. Социологически проблеми, брой 1-2, 1997, с. 56-71
24. Делъоз, Жил., Критическата философия на Кант: учението за способностите , сп. Философски алтернативи, кн. 1, 2010
25. Делъоз, Жил., Актуално и виртуално, в. "Литературен вестник", 13 октомври 2009
26. Делъоз, Жил., и Гатари, Феликс., Анти-Едип: капитализъм и шизофрения Т.1 , ИК Критика и хуманизъм (КХ), 2004, ISBN 954-587-102-4
27. Делъоз, Жил., и Гатари, Феликс Хиляда плоскости: Капитализъм и шизофрения Т.2 , София, ИК Критика и хуманизъм (КХ), 2009.
28. Делъоз, Жил., и Гатари, Феликс, Кафка. За една малка литература , София, Издателство СОНМ, 2009, ISBN 978-954-8478-98-4
29. Делъоз, Жил., и Гатари, Феликс., Що е философия?, София, ИК Критика и хуманизъм (КХ), 1995.
30. Дерида, Жак. Вавилонски кули, София: Критика и хуманизъм, 1993
31. Дерида, Жак. Освен името, ИК СОНМ, 1995
32. Дерида, Жак. Гласът и феноменът, ИК Лик, 1996
33. Дерида, Жак. Писмеността и различieto, изд. Наука и изкуство, 1998
34. Дерида, Жак. Апории, ИК Критика и хуманизъм (КХ), 1998
35. Дерида, Жак. Другото оглавяване, ИК Лик, 2001
36. Дерида, Жак. За граматологията, ИК Лик, 2001
37. Дерида, Жак. Вяра и знание, ИК Лик, 2002
38. Дерида, Жак. Гласът и феноменът, ИК СемаРШ, 2007
39. Зашев, Д. Естетически отклонения, София, 1992.
40. Зеел, О. „Комедията като антитеза. Сократ”, в: Традиция. Литература Действителност. Проблеми на старогръцката литература в световното литературознание, съст. Богдан Богданов, София,1984.

41. Кант, И. Критика на способността за съждение, София, 1993.
42. Киркегор, С., Избрани произведения в два тома, т.2, Народна култура С. 1991,
43. Кроче, Б. Естетика, София, 1996.
44. Левинас, Емануел. Времето и другото, издателство СОНМ, 1995, прев. Тодорка Минева.
45. Левинас, Емануел. Хуманизъм към другия човек, издателство СОНМ, 1996, прев. Тодорка Минева.
46. Левинас, Емануел. Собствени имена, издателство СОНМ, 1997, прев. Тодорка Минева и Веселин Праматаров.
47. Левинас, Емануел. Другост и трансцендентност, издателство СОНМ, 1999, прев. Тодорка Минева.
48. Левинас, Емануел. Тоталност и безкрайност, Университетско издателство "Св. Кл. Охридски", 2000, прев. Мария Димитрова.
49. Левинас, Емануел. Другояче от битието, или отвъд същността, издателство СОНМ, 2002, прев. Тодорка Минева.
50. Левинас, Емануел. Лиотар, Фр.. Нечовешкото, София, 1999
51. Лиотар, Фр., Постмодерни науки, София, 2002.
52. Лотман, Ю. Култура и информация С. 1992.
53. Лотман, Ю. Култура и взрив С. 1998.
54. Лонгин, За възвишеното, София, 1986.
55. Манчев, Боян. Невъобразимото. Опити за философия на образа. С. 2003.
56. Манчев, Боян. Тялото-Метаморфоза. Алтера. София, 2007.
57. Мерло-Понти, М. (2000) Видимото и невидимото. Следвано от работни бележки. Прев. С. Деянов. София: ИК "Критика и хуманизъм".
58. Мерло-Понти, М. (1998) Хуманизъм и терор. Прев. Е. Грекова. София: ИК "Любомъдрие".
59. Мерло-Понти, М. (1997) Структура на поведението. София: Аргес.
60. Мерло-Понти, М. (1996) Философът и неговата сянка (антология). Прев. Боян Знеполски, С. Ковачев. София: ИК "Критика и хуманизъм".
61. Ницше, Раждането на трагедията, София, 1990.
62. Ницше. Тъй рече Заратустра, София, 1990.
63. Ортега-и-Гасет, Х., Естетически есета. т. I-II, София, 1990-93;
64. Паси, И.(съставител), За красотата и изкуството. Фрагменти из историята на западноевропейската естетика от Ренесанса до романтизма, София, 1966.
65. Паси, И. Естетически студии, София, 1970.
66. Паси, И. Немска класическа естетика, София, 1990.
67. Паси, И. При изворите на модерната естетика, София, 1988.
68. Паси, И. Смешното, София, 1972.
69. Паси, И. Трагичното, София, 1963.
70. Пламенов, П., „Между - (μεταξύ) corpus и ψυχή в античния модел на човека», в сп. „Философски алтернативи”, София, 2/2010 стр. 63-82;
71. Пламенов, П., „Нищетата на пародията” в сп. „Философски алтернативи” София, 3/2013;
72. Пламенов, П., „Гладко и прозрачно – реалност ала виртуалност. Естетически модификации на виртуалността.” в сб. „Философски изследвания на виртуалната култура” II, стр. 71-82; СУ „Св. Климент Охридски”, София 2013;

73. Постмодернизъм, изд. Апострофи, София, 2002.
74. Спасова, П., Кратък пътеводител през европейската философия за художници, НХА, София. 2007;
75. Спасова, П. Американската аналитична естетика. Въпроси и пак въпроси около неконвенционалните произведения на изкуството, УИ, София, 2012;
76. Спасова, П., Кратък пътеводител през европейската философия за художници, НХА, София. 2007;
77. Тен, И., Есета върху литературата и изкуството, София, 1981.
78. Теория на литературата. От Платон до Постмодернизма. Авт. кол. Евгения Панчева, Амелия Личева, Миряна Янакиева, Колибри, София 2005.
79. Толстой, Л. Що е изкуство?, София, 1994.
80. Философия на изкуството, Тематична антология, София 2003
81. Фройд, З., Естетика, изкуство, литература, София, 1991.
82. Хасан, Ихаб., „Към понятието за постмодернизъм (Послеслов към „Разчленяването на Орфей“)\“, електронно списание LiterNet, 09.04.2000
83. Хегел, Г.В.Ф., Естетика, София, 1965.
84. Хораций, За поетическото изкуство; Боало, За поетическото изкуство, София, 1980.
85. Шелинг, Философия на изкуството, София, 1980.
86. Шилер, Фр. Естетика, София, 1980.
87. Цонева, И. Естетическото. Кант, Шелинг, Хегел, София, 1982.

Допълнителна:

На английски език

88. Aesthetics and the Arts, comp. Jacobus, Lee, N.Y. 1968/2005;
89. 'Aspects of The Unsaid In Humour'. Humor. International Journal of Humor Research. 5:1-2. 33-43. London and New York: Routledge. Dolitsky, Marlene. 1992.
90. Argyle, M., Social Interpersonal, L. 1968;
91. Beardsley, M., Aesthetics: Problems in the Philosophy of Criticism, N.Y. 1996;
92. Bell, Clive, Art, N.Y. 1914
93. Bell, Ch., The Anatomy and Philosophy of Expression as Connected with the Fine Arts, L. 2004;
94. Berger, P. and Luckmann, T., The Social Construction of Reality, L. 1983;
95. Birdwhstall, R., Introduction to Kinesics, Louisville Kentucky, 2002;
96. Blumenberg, H., Light like metaphor, in: Philosophy № 4/5, Cambridge 1999;
97. Bono, Edward De. 1976. On humour and the human mind, The Mechanism of Mind. (Pelican) 1976.
98. Bury, J. B., The Hellenistic Age. Aspects of Hellenistic Civilization, Cambridge 1928, 2000;
99. Dewey, J., Art as Experience, New York: Capricorn Books, 1934;
100. Ducasse, C., The Philosophy of Arts, N.Y. 1999/1929;
101. Duncan, S., Nonverbal Communication, Psychological Bulletin, L. 1969, 2;
102. Eaton, T., The Semantics of Literature, Hague 1967;

103. Ecco, U., *Semiotics and Philosophy of Language*, L. 1984;
104. Ekman, P., *Communication through Nonverbal Behaviors*, N.Y. 1965;
105. Ferry, L., *Homo Aestheticus: The Invention of Taste in the Democratic Age*, University of Chicago Press, 1993;
106. Fry, R., *Vision and Design*, L. 1920/1993;
107. Gilbert, K. E., Kuhn, Hel., *Esthetics – revised and Enlarged*, L.1959;
108. Hassan, Ihab Habib., *Humor work and organization*, Edited by Robert Westood and Carl Rogers. Palmer, (1994);
109. Hassan, Ihab Habib., *The Literature of Silence: Henry Miller and Samuel Beckett* (Литературата на мълчането: Хенри Милър и Самюъл Бекет) (1967),
110. Hassan, Ihab Habib., *The Dismemberment of Orpheus: Toward a Postmodern Literature* (Разчленяването на Орфей: Напред към постмодерна литература) (1971, 1982),
111. Hassan, Ihab Habib., *Paracriticisms: Seven Speculations of the Times* (Паралитературознания: Седем спекулации върху времето) (1975),
112. Hassan, Ihab Habib., *The Right Promethean Fire: Imagination, Science, and Cultural Change* (Верният Прометеев огън: Въображението, науката и културната промяна) (1980),
113. Hassan, Ihab Habib., *The Postmodern Turn: Essays in Postmodern Theory and Culture* (Постмодерният обрат: Есета върху постмодерната теория и култура) (1987).
114. Knapp, M., *Non Verbal Communication in Human Interaction*, N.Y. 1978;
115. Krasteva, J., *Essays in Semiotics*, Hague 1975;
116. Labov, W. and Waletzky, J., *Essays on the Verbal and Visual Arts*, Seattle, University of Washington Press 1966;
117. Langer, S., *Feeling and Form*, N.Y. 1955;
118. Langer, S., *Reflection on Arts*, Baltimore 1958;
119. Lawler, L.B., *Terpsichore: The Story of the Dance in Ancient Greece*, in *Dance Perspectives*, vol.13, pp. 1-57, 1962;
120. Lee, D. (1972) *Timaeus and Critias*, London: Penguin Books. (1994);
121. Lewis, I. M., *Anthropology in Perspective*. Cambridge 1985;
122. Lodguez, D. *Language of Fiction*, L. 1967;
123. Lyons, J., *Semantics*, vol. I-II, Cambridge 1977;
124. Luice-Sith, Ed., *Adam – The male figure in Art*, N.Y. 1998;
125. Mead, G. H., *The Mechanism of Social Consciousness*, in: *Journal of Philosophy, Psychology and Scientific Methods*, 9 (1912).
126. Ogburn, W. F., *Social Change*, 1922;
127. Ogden, G., Richards, J., *The meaning of meaning*, N.Y. 2005/1927;
128. Panofsky, Erwin, *Style and Medium in the Motion Pictures*, in: *Film Theory and Criticism*, New York 1947;
129. Parsons, T., *Sociological Theory and the modern Society*. N.Y. 1967;
130. Pauley, H., “Inside Kabuki: An Experience in Comparative Aesthetics”, *Journal of Aesthetics and Art Criticism*, vol. 25, pp. 293-306, 1967;
131. Pelmer, F., *Semiotics: A New Outline*, Cambridge 1977;
132. Pierce, Ch., *Collected Writings*, N.Y. 2006;
133. Pierce, Ch., *Collected papers*, vol. 1-8, Harvard 1931-1958 / 2006;

134. Prieto, L., Messages and Signs, N.Y. 2001;
135. Rader, M. M., A Modern Book of Esthetics; an anthology with introduction and notes, L. 1996;
136. Rasmussen, D., Symbol and Interpretation, Hague 1974/1999;
137. Read, H., Icon and Idea, Cambridge 1955/2006;
138. Rebeck, T., Semiotics. A Survey of the State of Art, Hague 1974;
139. Roszak, T., The Making of a Counter Culture, N.Y. 1968;
140. Safranski, R., Schopenhauer and the Wild Years of Philosophy, Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts, 1991.
141. Santajana, G., The Sense of Beauty, N.Y. 2000/1955;
142. Santajana, G., Reason in Art, N.Y. 2000/1905;
143. Sartre, J.-P., Emotions: A Sketch of a Theory (1939).
144. Schaper, P., Prelude to Aesthetics, L. 1999;
145. Selden, El., The Dancer`s Quest, Berkley 1935/1998;
146. Sign, Language, Culture, Hague-Paris, 1972;
147. Silverstone, R., The message of Television – Myth and Narrative in Contemporary Culture, L. 1992;
148. Simmel, G., Sociology 1908, London 1998;
149. Simon Critchley, 2002. On Humour, Routledge: London & New York. 2002.
150. Style in Language, N.Y. 1998;
151. Schneider, D., E., The Psychoanalyst and the Artist, N.Y. 1950;
152. 'The Commitment to Theory', in The Location of Culture, by Homi K. Bhabha, new edn, Routledge Classics (London and New York: Routledge, 2004), 28-56;
153. Toffler, A., The Culture Consumers, Random House 1975;
154. Tomas, Vin., Creativity in the Arts, Englewood Cliffs 1964;
155. Van Paagh, P., and Brinson, P., The Choreographic Art, N.Y. 1963/1995;
156. Vivas, El., and Krieger, M., The Problems of Aesthetics, N.Y. 1953;
157. Weiss, P., Nine Basic Arts, Carbondale 1961;
158. Wellek, R., Concept of Criticism, New Haven 1964;
159. Wellek, R., Warren. A., Theory of Literature, L. 2002;

Съставил:
Гл. ас. Петър ПЛАМЕНОВ

Май. София
2014